

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 64/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta [REDACTED], vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Cdo 459/2014 z 29. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) „postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“ bez uvedenia jeho konkrétnej spisovej značky v petite sťažnosti.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli navrhovateľmi v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 285/2004 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 192/2000), v ktorom sa „domáhali nahradenia prejavu vôle odporcu ponúknuť... [im] na predaj, resp. uzavrieť kúpnu zmluvu o predaji spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 30/64 na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]..., a to za kúpnu cenu 27 094,53 EUR“.

Okresný súd v označenej veci poslednýkrát rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 C 285/2004 z 20. februára 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že návrh sťažovateľov na začatie konania zamietol. Sťažovatelia proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 235/2013 zo 17. júna 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktoré podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 13. apríla 2015 vzali v celom rozsahu späť. Následne najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 459/2014 z 29. apríla 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté

rozhodnutie“⁴⁾ dovolacie konanie zastavil, pričom súvisiacim výrokom rozhodol o povinnosti sťažovateľov spoločne a nerozdielne nahradiť odporcovi trovy dovolacieho konania v sume 1 066,99 €.

Proti uzneseniu najvyššieho súdu podali sťažovatelia podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňujú okrem iného takto:

«Najvyšší súd žiadnym spôsobom neodôvodnil otázku základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá sa „nečakane“ v dovolacom konaní na rozdiel od predchádzajúceho priebehu konania zmenila, pričom v predchádzajúcich rozhodnutiach nebola otázka základnej sadzby tarifnej odmeny sporná... Najvyšší súd Slovenskej republiky otázku základnej sadzby tarifnej odmeny neodôvodnil ani len s poukazom na konkrétne ustanovenie vyhlášky č. 655/2004 Z. z.»

Sťažovatelia rozhodnutie najvyššieho súdu v namietanej časti považujú aj za nepredvídateľné, pretože *„v uvedenej právnej veci otázka základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby nebola spornou, a bola vyčísľovaná v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ako jedna trinástina výpočtového základu vo veci, kedy nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch.“*

V tejto súvislosti sťažovatelia ďalej uviedli, že *„Charakter uvedeného konania (o nahradenie prejavu vôle) je typickým príkladom konania, v ktorom nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch. Táto otázka v priebehu konania nebola sporná... Najvyšší súd v napadnutom uznesení však vychádzal však z vyčíslenia trov konania so základnou sadzbou tarifnej odmeny v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.“*

Vzhľadom na už uvedené považujú sťažovatelia napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu za *„nezákonné, neočakávané, prekvapivé, a excesívne v spojitosti s predchádzajúcimi rozhodnutiami vo veci...“*.

Na základe už uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol takto:

„1. Základné právo sťažovateľov: [REDAKOVANÉ]..., [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]..., [REDAKOVANÉ]..., na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 459/2014 zo dňa 29.04.2015 ruší a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľom: [REDAKOVANÉ]..., [REDAKOVANÉ]..., [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... priznáva primerané finančné zadošťačenie v sume 3.000,- Eur (slovom: tritisíc eur), ktoré im je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia... sťažovateľom v sume 355,73 Eur na účet advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ]... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

V zmysle ustanovení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru má účastník súdneho konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiada so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú na rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, a teda na také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne.

Z obsahu sťažnosti (napriek tomu, že v bode 1 navrhovaného petitu sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv postupom najvyššieho súdu) vyplýva, že sťažovatelia najvyššiemu súdu vytýkajú arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia v časti, v ktorej

rozhodoval o ich povinnosti nahradiť odporcovi trovy dovolacieho konania, a preto ústavný súd posudzoval sťažnosť sťažovateľov v takto vymedzenom rozsahu. Z argumentácie sťažovateľov ďalej vyplýva, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu mali byť ukrátení o finančnú čiastku v sume 899,28 €, čo predstavuje rozdiel medzi ich povinnosťou nahradiť odporcovi trovy právneho zastúpenia podľa napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a povinnosťou na ich náhradu určenú podľa § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

V danom prípade ústavný súd konštatuje, že aj keby bolo napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sporné v otázke nastolenej sťažovateľmi, je v okolnostiach daného prípadu nevyhnutné zohľadniť nielen to, že ide o rozhodovanie o náhrade trov konania, ale aj samotnú intenzitu namietaných porušení a ich ústavnoprávny rozmer, ktoré by odôvodňovali vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedená výška finančného plnenia, ktorú sú sťažovatelia spoločne a nerozdielne povinní odporcovi nahradiť z titulu trov právneho zastúpenia, ktoré mu v priebehu dovolacieho konania vznikli, a ústavnosť uloženia ktorej je súčasťou ich argumentácie v konaní pred ústavným súdom, zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu

vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia), kde uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku nie je považované za efektívne.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že hodnota, ktorá je pre sťažovateľov v tomto prípade „v hre“, je v skutočnosti nižšia než najvyšším súdom uložená povinnosť nahradiť odporcovi trovy jeho právneho zastúpenia v dovolacom konaní a predstavuje iba sumu 899,28 € ako rozdiel medzi najvyšším súdom im uloženou povinnosťou a čiastkou, ktorú by boli inak povinní odporcovia uhradiť, ak by najvyšší súd pri rozhodovaní o trovách právneho zastúpenia v dovolacom konaní postupoval podľa § 11 ods. 1 vyhlášky. Z uvedeného je potom zrejmé, že táto čiastka nedosahuje v okolnostiach danej veci intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľmi označených práv.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veciach zanedbateľného významu prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)]. Posudzovaná vec vzhľadom na už uvedené nedosahuje v danom konkrétnom prípade intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľmi označených práv.

Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

Na základe už uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľov nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2016